

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการและค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี กับ โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี ด้าน สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุม สัดส่วนกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีตัวแปรควบคุมได้แก่ ขนาดกิจการ ความซับซ้อนของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน และประเภทสำนักงานสอบบัญชี การศึกษานี้ใช้ข้อมูลระหว่างปี 2550-2552 จำนวนตัวอย่าง 567 ข้อมูล (189 บริษัท) นำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลด้วย โปรแกรม SPSS for Window เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการและค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีทางด้าน สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก และผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Rating) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี แต่พบว่าปัจจัยทางด้าน สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุม และสัดส่วนกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และสำหรับตัวแปรควบคุม อันได้แก่ ขนาดกิจการ ความซับซ้อนของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ประเภทสำนักงานสอบบัญชี พบว่าตัวแปรควบคุมทุกตัว มีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการวิจัย	ความหมาย
สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกมีความสัมพันธ์กับ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ปฏิเสธ	สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เปลี่ยนแปลงไป
สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหารและผู้มี อำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์กับ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ยอมรับ	สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหารและผู้มี อำนาจควบคุมเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เปลี่ยนแปลงไป
สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมี ความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบ บัญชี	ยอมรับ	สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารเป็น ปัจจัยที่ส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการสอบ บัญชีเปลี่ยนแปลงไป
ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีมี ความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบ บัญชี	ปฏิเสธ	ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี ไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการ สอบบัญชีเปลี่ยนแปลงไป

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สรุปผลการศึกษาได้ว่า สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งไม่สอดคล้องตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ซึ่งกล่าวว่า ความต้องการการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของและอำนาจควบคุม หากต้องการให้มีการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของและอำนาจในการควบคุมที่ชัดเจน จึงต้องมีการตรวจสอบที่ครอบคลุม ส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น

สมมติฐานที่ 2 สรุปผลการศึกษาได้ว่า สัดส่วนการถือหุ้น โดยผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีในเชิงลบ ผลการศึกษานี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ที่กล่าวว่า การให้กรรมการได้ถือครองหุ้นเพิ่มขึ้นจะทำให้กรรมการมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของบริษัทเพิ่มขึ้นและทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะ

บริหารงานให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับบริษัท ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ส่งผลให้ความเสี่ยงในการตรวจสอบลดลง เป็นผลให้ค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบลดลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muniandy (2007 cited in Lifschutz & Feldshtein, 2010) มีผลสรุปงานวิจัยว่า ผู้สอบบัญชีจะให้ความสนใจกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในส่วนของระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) ซึ่งมีอิทธิพลกับลักษณะและขอบเขตของงานตรวจสอบ (Nature and Extent of Audit Testing) ซึ่งบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเยี่ยม ผู้สอบบัญชีจะลดความเสี่ยงที่เกิดจากการประเมิน (Audit Risk Assessment) ลง ผลที่ตามมาทำให้มีการทดสอบ (Audit Testing) ลดลง ทำให้ผู้สอบบัญชีคิดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 3 สรุปผลการศึกษาได้ว่า ลักษณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีในเชิงลบ ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shamsheer and Zulkanain (2003 cited in Sori & Mohamad, 2008) ได้กล่าวว่า กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร เป็นเสมือนตัวแทนในการสอดส่องดูแลกิจการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยรวม การที่บริษัทมีคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมากจะยังมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน สะท้อนให้เห็นระบบการจัดการที่มีความโปร่งใส และมีการแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจนเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น นำไปสู่การกำกับดูแลกิจการที่ดี ส่งผลให้การประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบ (Audit Risk) และการคิดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีลดลง

สมมติฐานที่ 4 สรุปผลการศึกษาได้ว่า ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่าผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี สำหรับการศึกษาดัชนีแปรควบคุมในครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรควบคุมทุกตัว อันได้แก่ ขนาดกิจการ ความซับซ้อนของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน และประเภทของสำนักงานสอบบัญชี เป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ ธงไชย (2551)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการด้าน สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุม, สัดส่วนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีดังนั้นในส่วนของนักลงทุน และผู้ใช้งบการเงิน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมุมมองทางด้านการกำกับดูแลกิจการไปพิจารณาถึงความสอดคล้องในการคิดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เพื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงและควมมีประสิทธิภาพในการบริหารองค์กร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับดีเลิศ (Excellent) กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เนื่องจากในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการในระดับดี (Good) ดีมาก (Very Good) ดีเลิศ (Excellent) ซึ่งผลการศึกษายังไม่สามารถบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีได้
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) แล้วเปรียบเทียบกับผลการศึกษากับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ศึกษาปัจจัยทางด้านโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบบัญชี อาทิเช่น สัดส่วนกรรมการอิสระ ผลตอบแทนกรรมการ เป็นต้น